

V L A A M S   P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

14 januari 2004

HANDELINGEN

PLENAIRE VERGADERING

MORGENVERGADERING

BIJZONDERE DECRETEN KIESKRINGEN VOOR DE VERKIEZINGEN VAN HET VLAAMS PAR-
LEMENT

Inhoud

Nr. 25

Woensdag 14 januari 2004
Morgenvergadering

Berichten van verhindering	1
Ontwerpen van decreet	
Indiening en verwijzing	1
Voorstellen van decreet	
Indiening en verwijzing	1
Voorstel van resolutie	
Indiening en verwijzing	2
Verslag van het Rekenhof	
Indiening en verwijzing	2
Advies van het Kinderrechtencommissariaat	
Indiening en verwijzing	2
Verslagen	
Indiening	2
Met redenen omklede moties	
Indiening	3
Motie houdende verzoek tot raadpleging van de Raad van State	
Indiening	4
Verzoekschriften	
Indiening	4
Voorontwerpen van decreet	
Indiening	4
Mededelingen van de Vlaamse regering	
Indiening	6
Mededeling van het Rekenhof	
Indiening	6
Mededeling van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap	
Indiening	6
Motie van een gemeente	
Indiening	6
Jaarverslag	
Indiening	7

Kennisgevingen van het Arbitragehof

Indiening

7

Motie van orde

Voorstel tot verdaging van de beraadslaging

7

Sprekers : de heren Francis Vermeiren, Jos Stassen, Jos Geysels, Eric Van Rompuy, Herman Lauwers, Filip Dewinter en Luc Van den Brande en minister-president Bart Somers

Voorstel van bijzonder decreet van de heren Kris Van Dijck, Jan Loones en Chris Vandenbroeke houdende wijziging van de gewone wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur, wat betreft de kieskringen voor de verkiezingen van het Vlaams Parlement – 1930 (2003-2004) – Nrs. 1 tot 6

Voorstel van bijzonder decreet van de heer Paul Van Grembergen c.s. houdende vaststelling van de Vlaamse nationale kieskring voor de verkiezing van het Vlaams Parlement – 278 (1999-2000) – Nrs. 1 en 2

Voorstel van bijzonder decreet van de heren Filip Dewinter, Luk Van Nieuwenhuysen, Karim Van Overmeire, Joris Van Hauthem en Jan Penris en mevrouw Marijke Dillen houdende de oprichting van één Vlaamse nationale kieskring met regionale correcties voor de verkiezingen van het Vlaams Parlement – 1934 (2003-2004) – Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking

12

Sprekers : mevrouw Mieke Van Hecke, verslaggever, de heren Kris Van Dijck, Eric Van Rompuy, Francis Vermeiren, André Denys, Jos Geysels, Filip Dewinter, Bruno Tobback en Joris Van Hauthem

Regeling van de werkzaamheden

24

VOORZITTER : De heer Norbert De Batselier

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 10.07 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Wilfried Aers, Leo Peeters : gezondheidsredenen ;

Steve Stevaert : familieverbindingen.

ONTWERPEN VAN DECREET**Indiening en verwijzing**

De voorzitter : De volgende ontwerpen van decreet werden ingediend :

- Ontwerp van decreet houdende instemming met het Protocol van Cartagena inzake bioveiligheid bij het Verdrag inzake biologische diversiteit, en met de bijlagen I, II en III, aangenomen te Montreal op 29 januari 2000
– 2010 (2003-2004) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden.
- Ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen de regeringen van de Franse republiek, de bondsrepubliek Duitsland, het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, het koninkrijk Spanje en het koninkrijk België betreffende het Airbus A330/A340-programma en met de bijlagen 1 en 2, ondertekend in Madrid op 26 juli 1995
– 2017 (2003-2004) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden.
- Ontwerp van decreet houdende de organisatie en subsidiëring van een cultureel-erfgoedbeleid
– 2018 (2003-2004) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Cultuur, Media en Sport.

- Ontwerp van decreet houdende de subsidiëring van kunstorganisaties, kunstenaars, organisaties voor kunsteducatie en organisaties voor sociaal-artistische werking, internationale initiatieven, publicaties en steunpunten
– 2019 (2003-2004) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Cultuur, Media en Sport.

VOORSTELLEN VAN DECREET**Indiening en verwijzing**

De voorzitter : De volgende voorstellen van decreet werden ingediend :

- Voorstel van decreet van de heren Patrick Lachaert, Bruno Tobback, Johan Malcorps en Herman Lauwers houdende bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse regering van 12 december 2003 tot definitieve vaststelling van een herziening van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen, wat de wijzigingen aan de bindende bepalingen betreft
– 2007 (2003-2004) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening.
- Voorstel van decreet van de heren Bruno Tobback, Francis Vermeiren, Herman Lauwers en Ludwig Caluwé tot regeling van de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van het Vlaams Parlement
– 2008 (2003-2004) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Ambtenarenzaken.
- Voorstel van decreet van de heren Carlo Daelman en Marcel Logist houdende wijziging van de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen en van de gemeentekieswet met het oog op het waarborgen van het kiesrecht van mensen met een beperkte mobiliteit
– 2009 (2003-2004) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Indiening en verwijzing

De voorzitter : Het volgende voorstel van resolutie werd ingediend :

- Voorstel van resolutie van de heer Bruno Toback betreffende de brand in de oude cokesfabriek Marly in Neder-over-Heembeek – 2006 (2003-2004) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting.

VERSLAG VAN HET REKENHOF

Indiening en verwijzing

De voorzitter : Het volgende verslag van het Rekenhof werd ingediend :

- Verslag van het Rekenhof over het onderzoek van de personeelsaangelegenheden van Export Vlaanderen – 37-F (2003-2004) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden.

ADVIES VAN HET KINDERRECHTENCOMMISSARIAAT

Indiening en verwijzing

De voorzitter : Het volgende advies van het Kinderrechtencommissariaat werd ingediend :

- Advies van het Kinderrechtencommissariaat over het voorstel van decreet van de heren Kris Van Dijck, Chris Vandenbroeke en Jan Loones houdende wijziging van het decreet van 24 juli 1996 tot vaststelling van het statuut van de niet-professionele sportbeoefenaar, wat betreft het invoeren van een opleidingsvergoeding bij de overgang van de ene sportvereniging naar de andere binnen eenzelfde sportfederatie – 1894 (2003-2004) – Nr. 3.

Verwezen naar de Commissie voor Cultuur, Media en Sport.

VERSLAGEN

Indiening

De voorzitter : De volgende verslagen werden ingediend :

- Verslag namens de Commissie voor Cultuur, Media en Sport uitgebracht door mevrouw Margriet Hermans en mevrouw Mieke Van Hecke over het voorstel van resolutie van de heer Carl Decaluwe c.s. betreffende het co-gebruik van private recreatieterreinen in het weekend door openbare besturen – 814 (2000-2001) – Nr. 3.
- Verslag namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening uitgebracht door de heer Johan Malcorps over het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid voor wat betreft de milieuaudit en tot aanvulling ervan met een titel milieuvoorwaarden – 1846 (2003-2004) – Nr. 4.
- Verslag namens de Commissie voor Cultuur, Media en Sport uitgebracht door de heer Frans De Cock over de hoorzitting over het voorstel van decreet van de heren Kris Van Dijck, Chris Vandenbroeke en Jan Loones houdende wijziging van het decreet van 24 juli 1996 tot vaststelling van het statuut van de niet-professionele sportbeoefenaar, wat betreft het invoeren van een opleidingsvergoeding bij de overgang van de ene sportvereniging naar de andere binnen eenzelfde sportfederatie – 1894 (2003-2004) – Nr. 2.
- Verslag namens de Commissie voor Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Ambtenarenzaken uitgebracht door mevrouw Mieke Van Hecke over het voorstel van bijzonder decreet van de heren Kris Van Dijck, Jan Loones en Chris Vandenbroeke houdende wijziging van de gewone wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur, wat betreft de kieskringen voor de verkiezingen van het Vlaams Parlement – 1930 (2003-2004) – Nr. 5.

Voorzitter

- Verslag namens de Commissie voor Cultuur, Media en Sport uitgebracht door mevrouw Margriet Hermans over de hoorzitting betreffende de Vlaamse Kunstcollectie
– 2002 (2003-2004) – Nr. 1.
- Verslag namens de Commissie voor Cultuur, Media en Sport uitgebracht door mevrouw Mieke Van Hecke over de hoorzitting betreffende het Reproductiefonds Vlaamse Musea
– 2003 (2003-2004) – Nr. 1.
- Verslag namens de Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie uitgebracht door de heer Eddy Schuermans over de gedachtewisseling over het ontwerpbesluit van de Vlaamse regering inzake de openbare dienstverplichting ter bevordering van elektriciteitsopwekking in kwalitatieve warmtekrachtinstallaties
– 2005 (2003-2004) – Nr. 1.

MET REDENEN OMKLEDE MOTIES**Indiening**

De voorzitter : De volgende met redenen omklede moties werden ingediend :

- Met redenen omklede motie van de heren Luk Van Nieuwenhuysen, Julien Librecht en Pieter Huybrechts tot besluit van de op 8 januari 2004 door de heer Luk Van Nieuwenhuysen in commissie gehouden interpellatie tot de heer Bart Somers, minister-president van de Vlaamse regering, over het ontbreken van het dossier van het faciliteitenonderwijs op het Overlegcomité en het uitblijven van een akkoord terzake
– 2013 (2003-2004) – Nr. 1.
- Met redenen omklede motie van de heren Julien Demeulenaere en Dirk De Cock, mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh en de heren Frans Ramon en Karlos Callens tot besluit van de op 8 januari 2004 door de heer Luk Van Nieuwenhuysen in commissie gehouden interpellatie tot de heer Bart Somers, minister-president van de Vlaamse regering, over het ontbreken van het dossier van het faciliteitenonderwijs op het Overlegcomité en het uitblijven van een akkoord terzake
– 2014 (2003-2004) – Nr. 1.
- Met redenen omklede motie van de heren Jan Penris, Mathieu Boutsen en Roland Van Goethem tot besluit van de op 8 januari 2004 door de heer Roland Van Goethem in commissie gehouden interpellatie tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid en E-government, over de uitbreidingsplannen van de firma DHL in Zaventem of op een andere luchthaven
– 2015 (2003-2004) – Nr. 1.
- Met redenen omklede motie van de heren Chris Vandenbroeke, Jos De Meyer, Gilbert Van Baelen, André Van Nieuwerkerke, Frans Ramon en Dirk De Cock tot besluit van de op 8 januari 2004 door de heer Chris Vandenbroeke in commissie gehouden interpellatie tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de federale plannen inzake de contingentering van het aantal artsen
– 2016 (2003-2004) – Nr. 1.
- Met redenen omklede motie van mevrouw Sonja Becq en de heer Eric Van Rompuy tot besluit van de op 8 januari 2004 door de heer Roland Van Goethem in commissie gehouden interpellatie tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid en E-government, over de uitbreidingsplannen van de firma DHL in Zaventem of op een andere luchthaven
– 2020 (2003-2004) – Nr. 1.
- Met redenen omklede motie van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot besluit van de op 6 januari 2004 door de heer Luk Van Nieuwenhuysen in commissie gehouden interpellatie tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid en E-government, over het meningsverschil met de federale regering inzake de economische zendingen van het Agentschap voor de Buitenlandse Handel
– 2011 (2003-2004) – Nr. 1.
- Met redenen omklede motie van de heren Stefaan Platteau, André Moreau, Peter De Ridder, Patrick Hostekint, Frans Ramon en Herman Lauwers tot besluit van de op 6 januari 2004 door de heer Luk Van Nieuwenhuysen in commissie gehouden interpellatie tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid en E-government, over het meningsverschil met de federale regering inzake de economische zendingen van het Agentschap voor de Buitenlandse Handel
– 2012 (2003-2004) – Nr. 1.

Voorzitter

- Met redenen omklede motie van de heren Francis Vermeiren en Bruno Tobback, mevrouw Veerle Declercq en de heer Jos Bex tot besluit van de op 8 januari 2004 door de heer Roland Van Goethem in commissie gehouden interpellatie tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid en E-government, over de uitbreidingsplannen van de firma DHL in Zaventem of op een andere luchthaven
– 2021 (2003-2004) – Nr. 1.

MOTIE HOUDENDE VERZOEK TOT RAADPLEGING VAN DE RAAD VAN STATE**Indiening**

De voorzitter : De volgende motie houdende verzoek tot raadpleging van de Raad van State werd ingediend :

- Motie houdende verzoek tot raadpleging van de Raad van State van de heren Luc Martens, Jos De Meyer en Gilbert Vanleenhove, mevrouw Brigitte Grouwels, mevrouw Mieke Van Hecke en mevrouw Veerle Heeren c.s. over amendementen op het ontwerp van decreet betreffende participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad
– 1955 (2003-2004) – Nr. 6.

VERZOEKSCHRIFTEN**Indiening**

De voorzitter : De volgende verzoekschriften werden ingediend :

- Verzoekschrift van de heer ir. Arne Stoffels over de bevoegdheidsconflicten tussen de federale en Vlaamse aspecten van brandpreventie en de (re)organisatie van de Vlaamse aspecten van brandpreventie
– 28 (2003-2004) ;

- Verzoekschrift van de heer Walter Esprit over het doorgeven van Eurosport op de kabel
– 29 (2003-2004).

VOORONTWERPEN VAN DECREET**Indiening**

De voorzitter : De volgende voorontwerpen van decreet werden ingediend :

- Voorontwerp van decreet tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap, principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering op 12 december 2003 (VR 46/2003-2004) ;
- Voorontwerp van decreet tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Kind en Gezin, principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering op 12 december 2003 (VR 47/2003-2004) ;
- Voorontwerp van decreet tot oprichting van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaams Agentschap voor Geestelijke Gezondheidszorg, principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering op 12 december 2003 (VR 48/2003-2004) ;
- Voorontwerp van decreet tot wijziging van de wet van 28 december 1964 betreffende de bestrijding van de luchtverontreiniging, en van het decreet van 2 juli 1981 betreffende de voorkoming en het beheer van afvalstoffen, principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering op 12 december 2003 (VR 49/2003-2004) ;
- Voorontwerp van decreet houdende instemming met het Protocol betreffende water en gezondheid, gedaan te Londen op 17 juni 1999, bij het Verdrag inzake de bescherming en het gebruik van grensoverschrijdende waterlopen en internationale meren, gedaan te Helsinki op 17 maart 1992, principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering op 12 december 2003 (VR 50/2003-2004) ;

Voorzitter

- Voorontwerp van decreet tot oprichting van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap “Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming – Syntra Vlaanderen”, principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering op 19 december 2003 (VR 51/2003-2004) ;
- Voorontwerp van decreet tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid "Vlaams Agentschap Ondernemen", principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering op 19 december 2003 (VR 52/2003-2004) ;
- Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, tot aanvulling ervan met een titel Agentschappen en tot wijziging van diverse andere wetten en decreten, principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering op 19 december 2003 (VR 53/2003-2004) ;
- Voorontwerp van decreet betreffende het gezondheidsinformatiesysteem, principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering op 12 december 2003 (VR 54/2003-2004) ;
- Voorontwerp van decreet houdende goedkeuring van het verdrag tussen het koninkrijk der Nederlanden en de Vlaamse Gemeenschap van België inzake de accreditatie van opleidingen binnen het Nederlandse en het Vlaamse hoger onderwijs, ondertekend te Den Haag op 3 september 2003, principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering op 12 december 2003 (VR 55/2003-2004) ;
- Voorontwerp van decreet houdende dienstencheques, principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering op 19 december 2003 (VR 56/2003-2004) ;
- Voorontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 21 december 1988 houdende oprichting van de Vlaamse Landmaatschappij, principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering op 19 december 2003 (VR 57/2003-2004) ;
- Voorontwerp van decreet houdende afschaffing van de forfaitaire afvalbelasting, principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering op 19 december 2003 (VR 58/2003-2004) ;
- Voorontwerp van decreet tot oprichting van de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij, principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering op 19 december 2003 (VR 59/2003-2004) ;
- Voorontwerp van decreet houdende aanvulling van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en tot wijziging van diverse andere decreten, principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering op 19 december 2003 (VR 60/2003-2004) ;
- Voorontwerp van decreet tot oprichting van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap "de Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt", principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering op 12 december 2003 (VR 61/2003-2004) ;
- Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 2 juli 1981 betreffende de voorkoming en het beheer van afvalstoffen, principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering op 19 december 2003 (VR 62/2003-2004) ;
- Voorontwerp van decreet betreffende de Huizen van het Nederlands, principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering op 19 december 2003 (VR 63/2003-2004) ;
- Voorontwerp van decreet betreffende de flexibilisering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering op 19 december 2003 (VR 64/2003-2004) ;
- Voorontwerp van decreet houdende instemming met het internationaal verdrag inzake hulpverlening, opgemaakt in Londen op 28 april 1989, principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering op 19 december 2003 (VR 65/2003-2004) ;
- Voorontwerp van decreet houdende de oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid "Instituut voor Innovatie door Wetenschap en Technologie", principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering op 19 december 2003 (VR 66/2003-2004) ;

Voorzitter

- Voorontwerp van decreet tot omvorming van de Vlaamse openbare instelling Commissariaat-generaal voor de bevordering van de Lichamelijke Opvoeding, de Sport en de Openluchtrecreatie tot het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Bloso, principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering op 19 december 2003 (VR 67/2003-2004).

Deze voorontwerpen van decreet liggen ter inzage op de directie Decreetgeving van het Vlaams Parlement (Decreetgevend Secretariaat).

MEDEDELINGEN VAN DE VLAAMSE REGERING

Indiening

De voorzitter : De volgende mededelingen van de Vlaamse regering werden ingediend :

- Besluit van de Vlaamse regering van 12 december 2003 houdende definitieve vaststelling van een herziening van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen (DOC 144/2003-2004) ;
- Monitoring van de effecten van de verruiming 48'/43', Een verruimde blik op waargenomen ontwikkelingen – MOVE (Monitoring Verruiming Westerschelde) Evaluatierapport 2003, opgesteld door het Rijksinstituut voor Kust en Zee (RIKZ) in opdracht van Directie Zeeland van Rijkswaterstaat, Nederland (DOC 146/2003-2004).

Deze mededelingen van de Vlaamse regering liggen ter inzage op de directie Decreetgeving van het Vlaams Parlement (Decreetgevend Secretariaat).

MEDEDELING VAN HET REKENHOF

Indiening

De voorzitter : De volgende mededeling van het Rekenhof werd ingediend :

- Brief van het Rekenhof N 14-2.353.451 B1 d.d. 31 december 2003 betreffende het besluit van de Vlaamse regering van 12 december 2003 houdende gedeeltelijke verdeling van het provisioneel krediet ingeschreven onder programma 24.60, basisallocatie 11.01 (DOC 148/2003-2004).

Deze mededeling van het Rekenhof ligt ter inzage op de directie Decreetgeving van het Vlaams Parlement (Decreetgevend Secretariaat).

MEDEDELING VAN HET MINISTERIE VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Indiening

De voorzitter : De volgende mededeling van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap werd ingediend :

- Statistisch jaarboek van het Vlaams Onderwijs – schooljaar 2002-2003 (DOC 149/2003-2004).

Deze mededeling van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap ligt ter inzage op de directie Decreetgeving van het Vlaams Parlement (Decreetgevend Secretariaat).

MOTIE VAN EEN GEMEENTE

Indiening

De voorzitter : De volgende motie van een gemeente werd ingediend :

Voorzitter

- Motie van de gemeente Zaventem inzake de splitsing kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde en gerechtelijk arrondissement Brussel, goedgekeurd door de gemeenteraad op 24 november 2003 (DOC 145/2003-2004).

Deze motie van een gemeente ligt ter inzage op de directie Decreetgeving van het Vlaams Parlement (Decreetgevend Secretariaat).

JAARVERSLAG**Indiening**

De voorzitter : Het volgende jaarverslag werd ingediend :

- Jaarbericht 2002-2003 van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (DOC 147/2003-2004).

Dit jaarverslag ligt ter inzage op de directie Decreetgeving van het Vlaams Parlement (Decreetgevend Secretariaat).

KENNISGEVINGEN VAN HET ARBITRAGEHOF**Indiening**

De voorzitter : De volgende kennisgevingen van het Arbitragehof betreffende beroepen tot vernietiging en prejudiciële vragen liggen ter inzage op de directie Decreetgeving van het Vlaams Parlement (Decreetgevend Secretariaat) :

- Rolnummer 2826 ;
- Rolnummer 2836 ;
- Rolnummer 2838 ;
- Rolnummer 2853 ;
- Rolnummer 2869 ;
- Rolnummer 2872.

MOTIE VAN ORDE**Voorstel tot verdaging van de beraadslaging**

De voorzitter : Dames en heren, met toepassing van artikel 46 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Vermeiren bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Vermeiren heeft het woord.

De heer Francis Vermeiren (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, geachte leden, op 12 november van vorig jaar heeft de minister-president, in zijn antwoord op actuele vragen van de oppositie terzake, verklaard dat de kwestie van de omvang van de kiesomschrijvingen tot de constitutionele autonomie van Vlaanderen behoort. Ik citeer hem : 'De keuze van de omvang van de kiesomschrijvingen behoort tot de constitutionele autonomie van Vlaanderen. Als het Vlaams Parlement eenmaal een verantwoordelijkheid terzake heeft opgenomen, kan de materie niet meer terug naar het federale niveau. Op het moment dat Vlaanderen de constitutionele autonomie heeft verworven, is het evident dat alleen het Vlaams Parlement terzake verantwoordelijkheid neemt.' Dat antwoordde hij als reactie op een discussie die plaatsvond en als gevolg waarvan de oppositie hem die vragen had gesteld.

Vandaag staat dit punt op de agenda. Dit is misschien niet alledaags of opportuun, maar niemand kan ontkennen dat er raakpunten zijn met andere beslissingen inzake de kieswetgeving die op het federale niveau worden genomen. Over die raakpunten bestaat er vandaag geen duidelijkheid.

We zijn en blijven van mening dat het Vlaams Parlement zijn verantwoordelijkheid inzake de kiesomschrijvingen moet opnemen, maar dan is het verkieslijk dat we een zicht hebben op de beslissingen van het federale niveau met betrekking tot die andere elementen van de kieswetgeving. Vandaag hebben we geen zekerheid terzake. Vandaag een beslissing nemen, zou neerkomen op het nemen van een beslissing op basis van een onvolledig dossier. Bepaalde elementen zijn immers niet gekend. Er zijn diverse gesprekken gaande. De visie en de houding van bepaalde fracties bij de stemming zijn zeer afhankelijk van wat er federaal zal gebeuren. Vanuit deze overweging lijkt het me dan ook aangewezen de beslissing in dit Vlaams Parlement nog even uit te stellen, tot we de relatieve zekerheid hebben over de uitkomst van het federale debat.

Vermeiren

Daarom wil ik voorstellen dat we de beraadslaging en de beslissing van vandaag met maximaal een week uitstellen. Er rest ons immers slechts een korte tijd. Ik ben het eens met de opmerkingen die terzake zijn gemaakt. Ik meen oprecht dat dit de enige manier is om rekening houdend met alle elementen en in eer en geweten te kunnen stemmen. Dan spreek ik in naam van de meerderheidsfracties. Dat is het resultaat van verschillende gesprekken en van diverse elementen die naar voren zijn gekomen tijdens de commissiebesprekingen.

Het verheugt me dat ook de Vlaamse regering, bij monde van de minister-president, duidelijk heeft gemaakt dat de beslissing over de kiesomschrijvingen hier moet worden genomen, vanuit de constitutionele autonomie. Dit gebeurde al in december. Mijnheer de voorzitter, u had ons hier al meermaals opmerkzaam op gemaakt, in de commissie, maar ook op andere plaatsen en in andere vergaderingen. Het verwondert me een beetje dat sommige leden hier met zoveel hilariteit op reageren. *(Gelach)*

Ze hebben dit immers altijd gevraagd. Nu principieel wordt gesteld dat het niet anders kan, reageren ze zo.

Mijnheer de voorzitter, om iedereen de kans te geven zijn stem op een correcte manier uit te brengen, en rekening houdend met de gegeven elementen, kunnen we de beraadslaging van vandaag het best met een week uitstellen. Ik vraag u dan ook dat aan het parlement voor te leggen.

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Mijnheer de voorzitter, collega's, de heer Vermeiren heeft een verklaring afgelegd namens de VLD, maar ook namens de meerderheid. Met die meerderheid bedoelt hij echter niet de paars-groene meerderheid, want hij heeft niet namens ons gesproken. *(Applaus bij CD&V)*

De heer Francis Vermeiren : Mijnheer Stassen, ik heb niet gesproken voor de volledige meerderheid. Ik heb gezegd 'meerderheid'.

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer Jos Geysels : Mijnheer de voorzitter, collega's, mijn goede vriend – zoals hij het zelf graag formuleert – de heer Vermeiren wordt meestal op de tribune gestuurd om onvolledige dossiers te verdedigen. Ik ben het met hem eens dat het dossier

onvolledig is, maar deze vraag om uitstel verbaast ons toch.

Bepaalde meerderheidsfracties hebben in de commissie zowel CD&V als ons altijd gevraagd dit dossier weliswaar correct, maar met spoed te behandelen, en niet over te gaan tot filibusteren of andere technieken om het debat te rekken. We hebben bijvoorbeeld een akkoord gesloten om geen gebruik te maken van de bepalingen uit het Reglement over de reflectienota.

In de Kamer is de stemming vorige week uitgesteld. Nu wordt ook het Vlaams Parlement om uitstel gevraagd. Ik weet niet of zo'n strategie een naam heeft, maar het is slechte pingpong. *(Opmerkingen)*

Neen, Chinese pingpong is het niet, want dat wordt goed gespeeld.

De minister-president heeft het nodig gevonden zich in het debat te mengen en een oproep te doen tot uitstel. Hij zal wel in eigen naam gesproken hebben, en we hebben geen bezwaar tegen de vrije meningsuiting, maar ook dat verbaast ons toch. Het is immers in contradictie met wat hij hier heeft gezegd op 12 november in antwoord op enkele parlementaire vragen. Hij verklaarde toen dat het niet goed zou zijn dat het Vlaams Parlement voor dit aspect van de wetgeving onder curatele van het federale niveau zou worden geplaatst. Op dat punt was hij het trouwens niet eens met premier Verhofstadt. Door nu voor een uitstel te pleiten, wordt dit echter wél gedaan.

Ten slotte in december, heeft de heer Denys, na onze en andere opmerkingen in de commissie, gevraagd dat we ons zouden bezinnen. Daarop is een bezinningsperiode van drie weken gevolgd. Vorige week in de commissie hebben we het resultaat van die bezinning kunnen vernemen. De standpunten waren niets veranderd, en er waren geen voorstellen die de kern van het dossier raakten.

Bijgevolg, gezien de tegenstelling tot wat daarover vroeger is gezegd in de commissie en door de minister-president, en aangezien we al een bezinningsperiode achter de rug hebben, vragen we ons af wat de reden is voor deze vraag om uitstel. De enige reden kan een nieuw element zijn. Welnu, wat is dat nieuwe element ?

Mijnheer Vermeiren, het is niet omdat er veel speeksel wordt verbruikt, dat er constructieve gesprekken worden gehouden. Wat zijn dus uw argumenten ? Wat is de reden voor een uitstel ?

De voorzitter : De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik ben blij met het betoog van de heer Geysels, want wij willen hetzelfde zeggen. De heer Vermeiren zei aan het begin van zijn toespraak : 'Dit is niet alledaags, zelfs niet opportuun.' Dat klopt. Het is niet alledaags dat een minister-president via het agentschap Belga en de radio de avond voor het debat over een voorstel van decreet van de heer Van Dijck over de kieskringen – en dus niet over een ontwerp van decreet – pleit voor het uitstel van de stemming.

Mijnheer de voorzitter, in de commissie voor Institutionele en Bestuurlijke Hervorming waren we het er unaniem over eens om een bepaalde timing te respecteren. Mijnheer de minister-president, ik heb u op 12 november geïnterpelleerd. De heer Vermeiren heeft uw antwoord geresumeerd. U zei letterlijk : 'Het zou indecent zijn indien we voor Kerstmis niet zouden stemmen over de kieskringen in dit parlement.' Ik benadruk dat u dat indecent noemde. Nu pleit u op radio en televisie voor uitstel. Wat de heer Geysels zegt, is juist : we hebben zelfs de reflectieperiode weggestemd. De voorzitter van het parlement heeft daartoe een beroep gedaan op onze fractie. Mevrouw Van Hecke en de heer Van den Brande hebben zich toen uitdrukkelijk akkoord verklaard om vorige week woensdag te stemmen in de commissie en vandaag hoe dan ook te stemmen in de plenaire vergadering.

Deze afspraak werd gemaakt en de agenda werd vastgelegd door het Uitgebreid Bureau. Gistermiddag vergaderden we over de vraag om al dan niet een actualiteitsdebat te houden over de hoofddoeken. De VLD en sp.a waren aanwezig op die vergadering. Niemand heeft gevraagd om de agenda van vandaag te wijzigen waarop 'bespreking en stemming' staat. Ik begriep het absoluut niet meer.

Mijnheer de minister-president, u richtte een scherp verwijt tot het parlement. Gisteren noemde u in uw communiqué de stemming over de kieskringen een blinde stemming. U schudt uw hoofd van neen, maar ik kan lezen. Er staat : 'Anders zou de stemming in het Vlaams Parlement een blinde stemming zijn, iets wat een parlement dat zichzelf respecteert, zich niet kan veroorloven.' Vorige week hebben we in de commissie gestemd. Blijkbaar deden we dat blind. De meerderheid werd gehaald voor het voorstel van decreet, want anders zouden we het nu niet in plenaire vergadering bespreken. De VLD en sp.a hebben volgens u dus blind gestemd in de commissie. U wijst nu het par-

lement terecht door te stellen dat we niet mogen voortdoen, maar dat we een andere houding moesten aannemen omdat er besprekingen worden gevoerd op federaal niveau.

De heer Geysels merkt terecht op dat wij hier bepalen hoe de kieskringen worden georganiseerd. Dat is onze bevoegdheid. De federale overheid moet zich aan onze beslissing aanpassen, want het gaat over de Vlaamse verkiezingen. We moeten de zaken niet omdraaien. We hebben gestemd in de commissie en opteerden daarbij duidelijk om de eindstemming hier in het Vlaams Parlement te houden. De heer Tobback, die ons altijd verwijt dat we ons bezighouden met bevoegdheden van een ander niveau, beweert nu dat we niet mogen stemmen omdat we de federale stemming moeten afwachten. De heer Vermeiren stelt immers dat hij zijn mening deelt. De twee zaken worden dus gekoppeld. De heer Tobback verdedigt daarmee de omgekeerde stelling. U vroeg de urgentie, u wou zelf beslissen en u stelde dat er geen koppeling was met het federale wetsontwerp. Nu is die koppeling er plotseling wel. Het gaat om een voorstel van decreet.

Blijkbaar bevalt het eindresultaat u niet, maar de regering heeft hier in se niets mee te maken, mijnheer de minister-president. U bent nog zeer jong in deze assemblee. U moet de spelregels dringend leren : u hebt hier niets mee te maken. U hebt wellicht de draagwijdte van uw mededelingen via radio en tv van gisteravond niet correct ingeschat. U hield er wellicht geen rekening mee dat u dit parlement instructies gaf.

Mijnheer de voorzitter, de CD&V-fractie richt zich tot u. U was voorzitter in de commissie, u hebt heel de procedure begeleid. We hebben daar een timing afgesproken. Zoals de heer Geysels zegt, zijn er intussen geen nieuwe elementen opgedoken. Ik doe dan ook een beroep op de voorzitter om de procedures en de agenda te respecteren. CD&V zal de bespreking niet aanvatten vooraleer hierover duidelijkheid is gecreëerd. Deze vaudeville heeft lang genoeg geduurd.

Mijnheer de minister-president, u zei gisteren in uw communiqué : 'Een parlement moet zichzelf respecteren.' Daar ben ik het mee eens. De voorzitter heeft een procedure vastgelegd, daar waren we het allemaal mee eens. Dit voorstel van decreet moet vandaag worden besproken en er moet vandaag over worden gestemd. Het Vlaams Parlement moet prioritair beslissen over de kieskringen. Ik kan me niet van de indruk ontdoen dat sommigen een politiek spelletje proberen te spelen. We zijn de speel-

Van Rompuy

bal geworden van een aantal krachten. Deze vau-deville is een parlement onwaardig. Mijnheer de voorzitter, ik reken op u voor de behandeling en stemming van het voorstel van decreet. Dat is slechts het elementaire respect voor deze assemblee. (*Applaus bij CD&V*)

De voorzitter : Mijnheer Van Rompuy, u richt zich tot mij, maar uw dienaar is in deze zaak niet meer dan een voorzitter. We hebben inderdaad afspraken gemaakt. Zo ongeveer iedereen – meerderheid en oppositie – was het er in de commissie over eens dat over het voorstel van decreet zo snel mogelijk moest worden behandeld. We hebben afgesproken dat de stemming vandaag zou gebeuren. Het resultaat daarvan was een kwestie van een bijzondere meerderheid, dat wist iedereen. Ik heb er dan ook alles aan gedaan om het voorstel van decreet zo snel mogelijk, maar in alle degelijkheid, af te werken.

Het is niet aan mij om te beslissen dat die agenda niet kan worden gewijzigd. In deze assemblee wordt de agenda bepaald door een meerderheid. Ik heb hier natuurlijk een mening over. Duidelijk wil ik echter stellen dat over het geheel van dit dossier van regionale verkiezingen, ik de behandeling een parlement onwaardig vind. In een democratie verkiezingen organiseren, lijkt me geen spelletje. Het is de essentie van een democratie. We sturen onze mensen uit om prille democratieën inzake verkiezingen te begeleiden. Nu denk ik dat weinigen van ons, zowel uit het federale als uit het Vlaamse Parlement, ooit nog het recht hebben om anderen les te geven. (*Applaus*)

Aan de andere kant, blijf ik erbij dat de meerderheid van deze assemblee moet beslissen. Als een meerderheid meent dat er nog elementen ontbreken om vandaag te stemmen over het voorstel van decreet, dan heeft ze dat recht. Dan moeten we ons daaraan houden. Een stemming zal straks aanduiden of deze meerderheid er is. (*Opmerkingen van de heer Jos Stassen*)

We zullen straks stemmen over het voorstel tot verdaging van de beraadslaging.

De heer Vermeiren heeft het woord.

De heer Francis Vermeiren : Mijnheer de voorzitter, ik wil de agenda die in de commissie werd bepaald, niet betwisten. U hebt gelijk dat het om een heel belangrijke materie gaat. Net daarom kunnen tijdens de bespreking onverwachte elementen op-

duiken die de stemming kunnen beïnvloeden en waarover elke fractie in eer en geweten haar mening kan geven. Mijnheer Van Rompuy, u maakt gewag van een politiek spel. Dat hangt af vanuit welke hoek of visie u dit bekijkt.

De verschillende elementen in dit dossier hebben een grote invloed op het stemgedrag van de fracties. Er wordt gezegd dat de minister-president zich niet moet mengen met de werking en de agenda van het Vlaams Parlement. Dat is juist. Bij mijn weten heeft de minister-president een stelling verkondigd op een bepaald niveau en is het hem niet verboden die stelling op een ander niveau te bevestigen.

Het Vlaams Parlement blijft ten volle meester over zijn eigen agenda. Vanuit de constructieve autonomie en vanuit onze macht dringen we erop aan dat de fracties hun stemgedrag bepalen nadat de houding van de Kamer bekend is. Het ware eleganter geweest als de Kamer daar rekening mee had gehouden. We zijn niet afhankelijk van elkaar. Het is wel zo dat de kiesdrempel een federale materie is, en de provinciale kieskringen een Vlaamse materie. Beide zaken hebben betrekking op elkaar. Daarom is het logisch om rekening te houden met alle elementen vooraleer een stem uit te brengen.

Het is inderdaad niet alledaags om dit te vragen nadat de agenda van het Vlaams Parlement is vastgelegd, maar ik meen oprecht dat dit geen politiek spel is. Het is een duidelijke verwijzing naar de elementen van het dossier die beter gekend moeten zijn om een definitieve stem te kunnen uitbrengen.

De voorzitter : De heer Lauwers heeft het woord.

De heer Herman Lauwers : Mijnheer de voorzitter, ik wil een schorsing vragen voor overleg met mijn fractie over deze nieuwe situatie.

De voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord.

De heer Filip Dewinter : Mijnheer de voorzitter, ik wil die schorsing ook vragen, maar pas nadat we de minister-president hebben gehoord. Hij heeft de aanzet tot een uitstel gegeven, en daarom wil ik zijn argumenten horen.

De voorzitter : Ik stel voor dat we eerst de minister-president en de heren Van Dijk, Geysels en Van den Brande horen en daarna de vergadering schorsen.

Minister-president Somers heeft het woord.

Minister-president Bart Somers (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, de Vlaamse regering heeft van bij de aanvang van het debat over de kiesomschrijvingen, steeds geoordeeld dat dit een zaak is van het parlement. Het parlement moet oordelen hoe de constitutionele autonomie kan worden ingevuld. De regering blijft daarbij aan de zijlijn staan.

Het is evident dat het Vlaams Parlement baas is over de eigen agenda. Noch reglementair noch politiek zou het verstandig zijn indien de regering zich actief met deze agenda zou moeien.

Het Vlaams Parlement heeft me in november 2003 gevraagd of ik als regeringsleider van mening ben dat de bevoegdheid over de omvang van de kiesomschrijvingen thuishoort op het Vlaamse niveau of eventueel op het federale niveau. Ik heb toen een heel duidelijk standpunt ingenomen. Het zou ondenkbaar zijn dat een andere assemblee dan het Vlaams Parlement zou kunnen beslissen hoe onze kiesomschrijvingen eruit moeten zien. Het is politiek ondenkbaar dat het federaal parlement onze bevoegdheid terzake zou overnemen. Ik heb dat standpunt gisteren nogmaals herhaald. Als er dus een stemming wordt gehouden, dan is dat de eindstemming. Het debat moet dus niet opnieuw plaatsvinden op het federale niveau.

Het is niet goed dat we enkele maanden voor de verkiezingen niet weten onder welk gesternte we naar de verkiezingen trekken. Dit is te laat. De oorzaak daarvan ligt niet bij het Vlaams Parlement. Het Vlaams Parlement is immers klaar om hier vandaag over te stemmen. Over het geheel van het kiessysteem waarmee de politieke partijen naar de verkiezingen gaan en waarbinnen de kiezers hun stem moeten uitbrengen, wordt echter niet alleen op het Vlaamse maar ook op het federale niveau beslist.

Tot slot respecteer ik de beslissing die dit Vlaams Parlement terzake neemt. Dat is evident. Er is een zeer sterke verwevenheid tussen kiesdrempels enerzijds en kiesomschrijvingen anderzijds. Verschillende politieke partijen hebben tijdens de voorbije maanden zeer duidelijk gemaakt dat hun positie ten aanzien van de discussie over de omvang van de kiesomschrijvingen mee wordt bepaald door de vraag of er al dan niet kiesdrempels komen. Deze twee discussies zijn dus zeer nauw met elkaar verweven. Heel wat mensen binnen dit parlement maar ook daarbuiten dachten dat we vandaag een zicht zouden hebben op het antwoord dat op het federale niveau moet worden gegeven inzake de kiesdrempels. Dat antwoord is er nog

niet. Ik meen dat er veel helderder kan worden gestemd over de omvang van de kiesomschrijvingen als men een zicht heeft op de kiesdrempels. Dat is echter een persoonlijk standpunt. Ik respecteer dan ook het standpunt van het Vlaams Parlement. Het allerbelangrijkste is dat alleen het Vlaams Parlement kan beslissen over de omvang van de kiesomschrijvingen.

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer Jos Geysels : Mijnheer de voorzitter, minister-president Somers heeft uiteraard het recht om zijn mening te uiten. Ik ben wel niet zo gelukkig met hetgeen hij over het onderwerp heeft gezegd. Hij spreekt zichzelf twee keer tegen. Hij zegt dat we eigenlijk al te laat zijn met de bespreking en tegelijkertijd vraagt hij uitstel. Daarnaast stelt hij dat hij zich niet wil bemoeien met de agenda maar hij doet wel een voorstel om ze te wijzigen. (*Applaus bij CD&V*)

Ik ben wel verheugd dat hij, drieëneenhalve maand nadat het debat werd aangekondigd en iedereen in dit parlement al 3 maanden weet dat de beslissing op het federale vlak verweven is met wat daarover in het Vlaams Parlement wordt beslist, tot de constatering komt dat er een verband tussen beide is.

Mijnheer Vermeiren, ik blijf bij mijn vraag. Blind stemmen is inderdaad nooit slim. Blind met iets akkoord gaan, is dat echter evenmin. Ik herhaal mijn vraag : Wat is het nieuwe element ? (*Applaus bij Groen! en CD&V*)

De voorzitter : De heer Van den Brande heeft het woord.

De heer Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, de zaak wordt op zijn kop gezet. Er is geen enkele reden waarom we vandaag niet zouden kunnen beslissen over de kiesomschrijving.

Mijnheer de minister-president, u zegt dat we niet alle elementen van het dossier hebben. Dat geldt echter eveneens voor het federaal parlement. U maakt de stemming in het Vlaams Parlement afhankelijk van hetgeen er op het federaal vlak gebeurt. U giet er een Vlaams sausje over. Dat stelt echter niet veel voor.

Ik ben verbaasd door het voorstel dat door de heer Vermeiren werd geformuleerd. Hij stelt dat we het geheel moeten bekijken. Zoals de heer Geysels heeft gesteld, is er echter geen enkel nieuw element.

Van den Brande

Mijnheer Vermeiren, u vraagt de beslissing met 1 week uit te stellen. U hebt dat daarnet heel uitdrukkelijk gevraagd. Dat is natuurlijk complete onzin. De eindbeslissing in Kamer en Senaat zal pas ten vroegste over 1 maand gebeuren. Bij de hervorming van de kiesdrempel en de herinvoering van de opvolgers zijn er aspecten waarbij bijzondere meerderheden vereist zijn. De kamercommissie is nog niet toe aan de besluitvorming. Pas tegen eind februari zal er duidelijkheid zijn.

We moeten ons goed realiseren dat het hier niet gaat om een vraag die gebaseerd is op een aantal grote principes. Het gaat om oplichting waarbij een aantal fundamentele democratische regels opzij worden geschoven. Het is dus absoluut absurd om een uitstel van 1 week te vragen als we weten dat over het onderwerp pas tegen eind februari duidelijkheid zal zijn in het federaal parlement.

Als we aan prille democratieën vragen om regels te respecteren, dan moet een zogenaamd gevestigde democratie ten minste het voorbeeld geven. Als we beslissen af te wachten tot we weten wat er op federaal vlak gebeurt, moeten we eigenlijk wachten tot eind februari, op nauwelijks 5 weken voor het einde van de werkzaamheden, vooraleer we een beslissing kunnen nemen over de wijze waarop we naar de kiezer zullen gaan. Dat is onfatsoenlijk en niet ernstig.

Mijnheer de voorzitter, wij zijn van mening dat er vandaag over het onderwerp moet worden beraadslaagd en gestemd. (*Applaus bij CD&V*)

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

Ik stel voor om de vergadering te schorsen.

Is het parlement het hiermee eens ? (*Instemming*)

De vergadering is geschorst.

– *De vergadering wordt geschorst om 10.41 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 11.35 uur.*

Na de consultatie van meerderheid en oppositie, heeft het Uitgebreid Bureau beslist om de behandeling aan te vatten.

VOORSTEL VAN BIJZONDER DECREET van de heren Kris Van Dijck, Jan Loones en Chris Vandenbroeke houdende wijziging van de gewone wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur, wat betreft de kieskringen voor de verkiezingen van het Vlaams Parlement – 1930 (2003-2004) – Nrs. 1 tot 6

VOORSTEL VAN BIJZONDER DECREET van de heer Paul Van Grembergen c.s. houdende vaststelling van de Vlaamse nationale kieskring voor de verkiezing van het Vlaams Parlement – 278 (1999-2000) – Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN BIJZONDER DECREET van de heren Filip Dewinter, Luk Van Nieuwenhuysen, Karim Van Overmeire, Joris Van Hauthem en Jan Penris en mevrouw Marijke Dillen houdende de oprichting van één Vlaamse nationale kieskring met regionale correcties voor de verkiezingen van het Vlaams Parlement – 1934 (2003-2004) – Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde zijn het voorstel van bijzonder decreet van de heren Van Dijck, Loones en Vandenbroeke houdende wijziging van de gewone wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur, wat betreft de kieskringen voor de verkiezingen van het Vlaams Parlement, het voorstel van bijzonder decreet van de heer Van Grembergen c.s. houdende vaststelling van de Vlaamse nationale kieskring voor de verkiezing van het Vlaams Parlement en het voorstel van bijzonder decreet van de heren Dewinter, Van Nieuwenhuysen, Van Overmeire, Van Hauthem en Penris en mevrouw Dillen houdende de oprichting van één Vlaamse nationale kieskring met regionale correcties voor de verkiezingen van het Vlaams Parlement, die door de commissie in samenhang werden behandeld, met dien verstande dat het voorstel van bijzonder decreet van de heren Van Dijck, Loones en Vandenbroeke als basis voor de bespreking werd genomen. Wij volgen hier dezelfde werkwijze.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Van Hecke, verslaggever, heeft het woord.

Mevrouw Mieke Van Hecke, verslaggever (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, ik wil in de eerste plaats namens alle leden van de commissie de secretaris bedanken. Er was de hectische timing bij de verslaggeving, maar er is toch

Van Hecke

een overzichtelijk, gestructureerd en vlot leesbaar verslag opgemaakt van een niet altijd ordentelijk verlopen bespreking in de commissie.

Er staan vandaag drie voorstellen van bijzonder decreet geagendeerd. Ik overloop ze chronologisch. Er was eerst het voorstel van bijzonder decreet met de heer Van Grembergen als hoofdindienster, dat werd ingeleid en besproken op 2 mei 2000. Daarna was er het voorstel van bijzonder decreet met als hoofdindienster de heer Van Dijck. Daarna kwam het voorstel van bijzonder decreet met als hoofdindienster de heer Dewinter. In de commissie werd het voorstel van de heer Van Dijck als basis voor de bespreking genomen. Dat betekent dat door de stemming van dat voorstel, de andere voorstellen impliciet komen te vervallen.

Ik deel mijn verslag op in drie delen : de juridische twistpunten, de inhoudelijke argumenten en de politieke standpunten.

Ik begin met de juridische twistpunten. Na de toelichting door de indieners van de voorstellen en de reeds genomen gedeelde beslissing over de behandeling, werd in de commissie vastgesteld dat technisch-juridische problemen zich stelden. Er was eerst en vooral de vraag naar de draagwijdte van de constitutionele autonomie van Vlaanderen. Ging het enkel over het bepalen van de kieskringen of kon er ook impliciet een uitbreiding van deze bevoegdheid worden geëist ? Er was een tweede vraag naar de bevoegdheid van de federale wetgever bij ontstentenis van Vlaamse regelgeving en dit door de toepassing van de overgangsbepaling van artikel 63, § 1 van de bijzondere wet van 1993. Er was ten derde de vraag over hoe de invoering van een kiesdrempel staat ten opzichte van het stelsel van evenredige vertegenwoordiging. Er was de vraag over de draagwijdte en bevoegdheid terzake van het Vlaams Parlement tot implementatie van het arrest van het Arbitragehof betreffende de gelijktijdige kandidaatstelling. Tot slot was er een vraag over de juridische draagwijdte van de aanbeveling van de Raad van Europa met betrekking tot de code van goede praktijken inzake verkiezingsaangelegenheden.

Op de hoorzitting kwamen de volgende mensen aan het woord : de professoren Paul Van Orshoven en Ludo Veny, juristen gespecialiseerd in publiek recht ; professor Jan Wouters, jurist gespecialiseerd in het internationaal recht, en professor Christophe Crombez, econoom. Professor Hendrik Vuye, jurist gespecialiseerd in publiek recht, was afwezig, maar

hij heeft een nota bezorgd met zijn schriftelijke antwoorden op de vragen die hem waren voorgelegd. De standpunten van de deskundigen zijn weergegeven in het verslag van de hoorzitting.

In de loop van de bespreking hebben de woordvoerders van de fracties de stellingen van de professoren inhoudelijk geduid. Kort samengevat : de interpretatie van de verschillende fracties is niet eenduidig. Ze zullen daar straks nog op terugkomen.

Wat zijn de inhoudelijke argumenten ? Het voorliggende voorstel van bijzonder decreet is vrij eenvoudig. Het betekent de vervanging van de huidige arrondissementen als basis van de kiesomschrijvingen voor de verkiezing van de leden van het Vlaams Parlement door provinciale kiesomschrijvingen. De belangrijkste inhoudelijke argumenten van de fracties pro en contra het voorstel wil ik even op een rijtje zetten. De argumenten pro het behoud van de arrondissementele kieskringen zijn : grotere kieskringen kunnen leiden tot een grotere vervreemding van kiezers ten overstaan van verkozenen en de impact van de media op het kiesgedrag zou nog vergroten. De argumenten pro de invoering van provinciale kieskringen zijn : de onduidelijkheid van het mechanisme van de apparentering wordt weggewerkt, er wordt een identiek kiesstelsel voor zowel Vlaanderen als het federale niveau ingevoerd en de eventuele degradatie van Vlaamse volksvertegenwoordigers tot tweederangspolitici wordt vermeden.

Het spreekt voor zich dat zowel juridische als inhoudelijke argumenten worden gehanteerd om politieke standpunten in te nemen over de toekomstige verkiezing van het Vlaams Parlement. Als verslaggever verwijs ik naar de door de fracties ingenomen standpunten zoals ze zijn opgenomen in het verslag. Ze zullen wellicht zelf tijdens deze bijeenkomst hun accenten nog verwoorden.

Ik besluit met de melding van de stemming over het voorstel van bijzonder decreet. Ik wil daarbij benadrukken dat artikel 1 over de bevoegdheid eenparig is goedgekeurd. Dat ligt in het verlengde van de bespreking waarin alle fracties zich hebben uitgesproken voor het opeisen van de Vlaamse bevoegdheid over de kieswetgeving in het algemeen en het vastleggen van de kieskringen in het bijzonder. Nadat de reflectietijd eenparig is afgewezen, is het voorstel van bijzonder decreet in de commissie aangenomen met zeven stemmen voor en vier stemmen tegen bij vier onthoudingen. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, begin november hebben we de hoogdringende bespreking van het voorstel van bijzonder decreet gevraagd. Zoals de verslaggever wil ik de diensten, de voorzitter van de commissie en het parlement en de commissieleden bedanken voor de wijze waarop we hebben geprobeerd om met respect voor gemaakte afspraken tot een besluitvorming te komen. Ik ben tevreden dat we vandaag die bespreking kunnen afronden.

Uit het verslag leren we dat het niet de eerste keer is dat een wijziging van de kieskringen wordt overwogen. In 2000 heeft mijn fractie al een voorstel uitgewerkt om grotere kieskringen te creëren. Wij zijn er steeds van uitgegaan dat de bepaling van de kieskringen een bevoegdheid is van dit parlement. En die leidraad, de constitutionele autonomie waarover dit parlement beschikt, was voor ons de drijfveer om initiatieven te nemen. Wij hebben niet gewacht op een ontwerp van decreet, maar hebben zelf een voorstel ingediend. Wij hadden daar verschillende drijfveren voor. Vooreerst – en die tenen zat ook in het voorstel van decreet van 2000 vervat – menen wij dat grotere kieskringen een betere weerspiegeling van de intentie van de kiezer zijn. De kieskringen zoals ze zich nu aftekenen in ons Vlaams Gewest, voldoen niet aan die norm. Er zijn inderdaad grotere kieskringen zoals de kieskring Antwerpen, Limburg, Mechelen-Turnhout of Gent. Maar bij kieskringen zoals Brugge met vijf verkozenen, denken wij dat er een loopje wordt genomen met de wil van de kiezer.

Wij zijn democraten, wij zijn parlementsleden en wensen dat de wil van de kiezer zoveel mogelijk weerklank vindt. Vanuit deze invalshoek kunnen wij een ander debat voeren. Ik wil hier niet over uitweiden. Het gaat dan immers over drempels en obstakels, die de politici de voorbije 10 jaar ook konden evalueren. Als ik lees wat sommige politici gezegd of geschreven hebben anno 1994 en ik kijk naar 2004, is dat een hemelsbreed verschil. Dat is echter een debat voor onze burens.

De provinciale kieskringen hebben ook nadelen. Er bestaat gevaar voor mediatisering, maar in hoeverre is dat gevaar nu al niet aanwezig ? Nu zijn er ook al voorbeelden van te vinden. Limburg is al een provinciale kieskring. Mechelen-Turnhout bestrijkt twee derde van de oppervlakte van een provincie. In die optiek – de verslaggeefster heeft dat goed naar voren gebracht – zijn voor elk voorstel voor- en nadelen te bedenken.

Zeer belangrijk was het consumeren van de bevoegdheid op dit niveau. Op een bepaald moment

hebben wij in de commissie duidelijk gesteld dat wij voor dat voorstel van decreet willen gaan. Wat ook de uitslag ervan is, vandaag wordt achter deze discussie een punt gezet. Ik had het liever niet moeten doen, maar ik wil toch nog voor één element waarschuwen. Ook de persmededeling van de minister-president van gisteravond maakt mij wat ongerust : 'Hoewel dit technisch-juridisch tot de mogelijkheden zou behoren, zou het van weinig eerbied getuigen dat de Vlaamse autonomie terzake door het federale parlement zou worden overgenomen.' Ik leg de nadruk op de zinsnede : 'hoewel dit technisch-juridisch tot de mogelijkheden zou behoren'. Ik stel vast dat sommigen het denkspoor van de heer Van Orshoven niet hebben gevolgd. Ik voel mij genoodzaakt om daar vandaag, nog voor de stemming, de klemtoon op te leggen.

Wij beslissen, en wensen niet mee te spelen met het pingpongspel. Zelf had ik er een andere term voor bedacht. In de kranten van vandaag staat dat het Vlaams Parlement wacht op de Kamer en dat de Kamer wacht op het Vlaams Parlement. Het deed mij denken aan de goede oude tijd van de duivenberichten op de radio. Wij wensen op niemand te wachten en hier onze verantwoordelijkheid op te nemen. Ik denk dat het ook aan u is om vandaag uw verantwoordelijkheid op te nemen. Wij beslissen vandaag over de wijze waarop de kieskringen eruit zullen zien. Wat mij betreft, gebeurt dat op provinciaal niveau. Ik laat de wijze beslissing echter over aan de meerderheid van dit parlement, zoals het ook hoort.

Het klopt dat het ene samenhangt met het andere. Is dat geen discussie over de kip en het ei ? Wat ons betreft, is het Vlaams Parlement bevoegd en heeft het Vlaams Parlement het primaat van beslissingen over de Vlaamse verkiezingen. Wij trekken de krijtlijnen. Het is aan de anderen om daarop in te spelen, zoals zij denken dat te moeten doen. (*Applaus bij de N-VA en Spirit*)

De voorzitter : De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, ik zou allereerst mevrouw Van Hecke willen feliciteren met haar zeer volledige verslaggeving. (*Applaus*)

Mevrouw Van Hecke heeft uitvoerig verslag uitgebracht van onze commissiebesprekingen. Tijdens die besprekingen hebben we alle mogelijke argumenten behandeld. We hebben de voor- en nadelen van het voorliggend voorstel besproken. We hebben hoorzittingen georganiseerd.

Van Rompuy

Aangezien de zaak reeds grondig is bediscussieerd, zal ik hier, namens mijn fractie, een aantal politieke aandachtspunten naar voren schuiven. Ik zal uiteenzetten waarom we het niet eens zijn met het voorstel om provinciale kieskringen in het leven te roepen.

In de commissie is herhaaldelijk verklaard dat het niet past een kiesstelsel 5 maanden voor de verkiezingen nog te wijzigen. De heer Van den Brande heeft dit daarstraks nog even herhaald. Deze handelwijze komt niet overeen met de aanbevelingen van de Raad van Europa en met de code voor goede praktijken van de Commissie van Venetië. Volgens de experts is dit een democratie onwaardig. We willen prille democratieën lessen geven. We willen hen leren met een parlement en met verkiezingen om te gaan. Zelf geven we nu echter het slechte voorbeeld.

Tijdens de commissiebesprekingen is gesteld dat elke zweem van belang moet worden vermeden indien het kiesstelsel enkele maanden voor de verkiezingen wordt gewijzigd. Die zweem van belang is hier wel degelijk aanwezig.

Dit voorstel van bijzonder decreet is een kwestie van electorale zelfbediening. Het heeft niets met een beter bestuur of met een betere democratie te maken. Zowel in het Vlaams Parlement als in het federale parlement trachten de meerderheidspartijen deze hervorming op een zeer chaotische manier door te voeren. Bovendien hebben we deze ochtend vastgesteld dat de voorgestelde hervorming eigenlijk niet door een meerderheid in het Vlaams Parlement wordt ondersteund. De betrokken partijen proberen elkaar politiek te chanteren en trachten bepaalde elementen van de geplande hervormingen af te zwakken.

Dit heeft niets met een beter bestuur te maken, en dit leidt niet tot een doorzichtige democratie. Aangezien het hier louter een kwestie van electorale zelfbediening betreft, is de kritiek op het voorliggend voorstel van bijzonder decreet keihard. Zelfs de voorzitter van het Vlaams Parlement heeft al striemende kritiek geuit. Deze hervorming is het Vlaams Parlement onwaardig. Bovendien zal ze de mediatisering bevorderen. Deze hervorming zal ons naar een kopstukkendemocratie leiden, waardoor de kloof tussen de burger en de politiek steeds groter zal worden.

Ik herinner me de discussies die we hier in het verleden over de verfijning van de democratie hebben

gevoerd. De VLD heeft zich toen, bij monde van de heer Denys, voor kleinere kieskringen uitgesproken. De heer Denys heeft toen zelfs de invoering van meerderheidsstelsels verdedigd. Hij heeft daarbij toen zelfs verwezen naar het Engelse model, waar elke constituency slechts één verkozenen telt. Hij heeft toen verklaard dat dit systeem de democratie zo dicht mogelijk bij de burger zou brengen.

Momenteel is de omgekeerde beweging ingezet en zijn we op weg naar een verregaande mediatisering en personifiëring van de politiek. Politieke programma's zullen ondergeschikt worden aan uitstraling en perceptie.

Voor het Vlaams Parlement zou de invoering van provinciale kieskringen een slechte zaak zijn. We zouden steeds meer debatten tussen kopstukken krijgen. BV's en allerhande vedettes zouden steeds meer worden gebruikt om de lijsten te vullen. De volksvertegenwoordigers die voor het parlementair werk instaan, hebben vaak geen toegang tot de massamedia. Nochtans beschikken zij over een diepgaande regionale binding en staan zij vaak zeer dicht bij de kiezer.

Deze evolutie zou ons tot een ander type verkozenen en tot een ander type parlement leiden. Het ernstige werk, dat buiten het bereik van de camera's plaatsvindt, en het werk aan de basis, waar de politici en de bevolking in rechtstreeks contact met elkaar staan, zou plaats moeten maken voor een groeiende mediatisering. Een parlamentslid dat geen toegang heeft tot de massamedia, zal niet meer bestaan.

Aangezien het Vlaams Parlement minder toegang heeft tot de massamedia, zal de kloof tussen het gemiddelde parlamentslid en de kiezer vergroten. De schaarse vedetten zullen hier de show stelen. Dit zal ook aanleiding geven tot een ander soort debatten buiten het halfrond. Op den duur zal een parlamentslid op zijn handen door de Wetstraat moeten lopen om op te vallen. Opvallen zal belangrijker zijn dan wetgevend werk verrichten.

De voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, de heer De Croo, deed enkele dagen geleden het voorstel om geheime stemmingen te organiseren. Hij vond het belangrijk dat de parlementsleden in volle vrijheid hun mening kunnen uiten. CD&V is ervan overtuigd – want we praten binnen en buiten dit halfrond met veel collega's – dat het voorstel voor provinciale kieskringen bij een geheime stemming geen 10 percent van de stemmen haalt. Velen voelen zich gepakt door de

Van Rompuy

provinciale kieskringen, en voelen aan dat het systeem zal leiden tot een ander soort verkozenen. De partijcenakels en de media zullen een grotere invloed hebben. De kwaliteit van onze democratie zal ondergeschikt worden aan een 'omroeppolitiek'. De omroep en de toegang tot de omroep zullen bepalen of iemand verkozen wordt of niet. De kwaliteit van het werk zal ondergeschikt zijn aan de profileringsdrang.

De heer Denys zegt dat dit de tijdsgeest is, maar soms moet de democratie durven ingaan tegen de tijdsgeest en zelf bepalen welke kwaliteiten de democratie wil ontwikkelen. Daarvoor zijn we gekozen. Onze fractie is tegen het voorstel voor provinciale kieskringen, want het zal de kwaliteit van de werking van het Parlement niet verbeteren.

Deze kieshervorming is zelfbediening. De verkiezingen van 18 mei 2003 waren op maat gesneden van de 'Teletubbies'. Dit wordt voortgezet. Toen was het succesvol, en met eenzelfde operatie denkt men opnieuw succes te behalen.

Kleinere partijen worden gewurgd. Voor hen is de driedubbele kiesdrempel dodelijk. De heer Geysels zei terecht dat het risico bestaat dat 9,8 percent van de kiezers niet zal vertegenwoordigd zijn in dit halfroond. Een parlement moet een variëteit van meningen hebben. Er mag geen kiessysteem ontwikkeld worden dat deze variëteit wegdrukt. De kartels die nu worden voorgesteld, zijn enkel bedoeld om kiesdrempels te halen, om zo de diversiteit van meningen in het parlement te niet te doen. Dit is onfatsoenlijk.

De heer Geysels zei in de commissie : 'Een aantal regels van elementair politiek fatsoen werden niet gevolgd. Men gaat in tegen de geest van de staats-hervorming. Voor een aantal mensen is het belangrijker om een aantal kleinere democratische partijen te pakken, dan om de democratisering van Vlaanderen voort te zetten'. We zouden het niet beter kunnen formuleren.

Wat de heer Geysels in de commissie zei, is de essentie van de koppeling aan de kiesdrempels. Dit is 'not done' en gaat in tegen de geest van het Vlaams Parlement. We hebben een Vlaamse democratie gewild, maar niet om tot versnippering van partijen te komen. Achter een partij met een aantal verkozenen staan altijd tienduizenden kiezers. Die moeten de kans hebben om hier hun mening te verkondigen.

De kwaliteit van de democratie moet men koesteren als een kasplantje. De teerste plant moet men ook koesteren. Zo kunnen ook sterke democratische wortels worden gevestigd.

Het Vlaams Parlement moet in deze zaak beslissen. We hebben een juridische discussie gevoerd in de commissie. Er bestaat nog discussie over of het federale niveau de kieshervorming nog zou kunnen doorvoeren indien wij niet tot een besluit komen. De meningen hierover zijn versnipperd. Politiek gezien hebben we een uitspraak gedaan. De voorzitter van het Vlaams Parlement heeft dit ook gedaan. Minister-president Somers heeft gisterenavond in een communiqué gezegd dat wij de uiteindelijke beslissing moeten nemen. Wij moeten gebruik maken van onze constitutieve autonomie en het eindpunt plaatsen. Het is onaanvaardbaar dat men op het federale niveau deze provinciale kieskringen zou doorvoeren indien ze in het Vlaams Parlement zouden worden verworpen. Ik ga ervan uit dat dit een verworpenheid is van het Vlaams Parlement en dat we straks tot een eindstemming zullen komen.

Onze fractie zal deze hervorming niet goedkeuren. De manier waarop we deze zaak hebben benaderd, alsook de rol die de Vlaams regering heeft gespeeld, wijst op een malaise in het Vlaams Parlement. Ik verwijs naar het feit dat de minister-president gisteravond meende te moeten tussenkomen in een procedure die in het Vlaams Parlement was afgesproken door alle fracties, en dit deed hij eenzijdig, blijkbaar zelfs zonder overleg met zijn meerderheid. Uiteindelijk heeft de heer Vermeiren à la limite alleen namens de VLD gesproken. Dat de minister-president in persoonlijke naam dergelijke uitspraken doet, zonder gedekt te zijn door de meerderheid van zijn ministers en van parlementsleden en zomaar durft ingaan tegen een procedure, wijst erop dat hij op dit ogenblik niet in staat is om zijn functie van verzoener uit te oefenen. Hij zou moeten opereren met een groot respect voor zijn meerderheid die weliswaar op een aantal punten verdeeld kan zijn. Dat moet hij echter niet aanwakkeren, en dat heeft hij gisteravond gedaan.

De voorzitter : De heer Vermeiren heeft het woord.

De heer Francis Vermeiren : Mijnheer de voorzitter, de heer Van Rompuy was daarnet in het Uitgebreid Bureau getuige van het feit dat het geen voorstel van de VLD alleen was maar dat het mede wordt ondersteund door de heer Tobback en anderen. Het is niet correct dat nu anders te stellen.

De heer Eric Van Rompuy : We zullen dat straks horen van de heer Tobback, indien hij aanwezig is. Onze fractie zal in elk geval om vele redenen neen stemmen. De hoofdreden is dat we nu vijf maanden voor de verkiezingen zijn en indien men zou ingaan op het voorstel van de VLD om te wachten tot de Kamer en de Senaat hierover een beslissing hebben genomen, we op vijf weken voor de ontbinding van het parlement een kieshervorming zouden doorvoeren. Het Vlaams Parlement wil soms de les lezen aan andere instellingen en we denken soms dat we het beter doen. Wel, we doen het op dit ogenblik niet goed. Ik ben ervan overtuigd dat het voorstel over de provinciale kieskringen straks geen tweederde meerderheid zal halen. CD&V zal in elk geval deze kieshervorming verwerpen. (*Applaus bij CD&V*)

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, tegen mijn gewoonte in zal ik eerst iets zeggen over de manier waarop dit voorstel van decreet is behandeld en dan pas over de inhoud. De discussie over de manier waarop dit is verlopen, is immers van belang geweest in het totale debat.

In dit debat zijn er geen schoonheidsprijzen te winnen door de deelnemers. Er moet immers een bijzondere meerderheid worden gehaald, in tegenstelling tot onze normale politieke verhoudingen, met een meerderheid en een minderheid. Er moet een tweederde meerderheid worden gevonden. Dat is niet eenvoudig. Ik verwijs naar mijn vroegere ervaringen. Destijds heb ik als fractieleider nog meegewerkt aan de hervorming van het hogescholenschap in Vlaanderen, trouwens een van de belangrijkste hervormingen die ik heb meegemaakt in mijn loopbaan. Daarbij werd het aantal hogescholen herleid van 150 tot een 15-tal. Het heeft lang geduurd voor wij daar als oppositiepartij aan hebben meegewerkt. Dat heeft geleid tot controverse. Het verliep moeizaam. We hebben uiteindelijk meegewerkt, maar het is niet vanzelf gegaan. Ik heb dus begrip voor de terughoudendheid van alle partijen die behoren tot de oppositie en voor Groen!, dat zich in een specifieke positie bevindt. Men zal steeds proberen gebruik te maken van deze positie, die enigszins een machtspositie is.

Zoals onze fractieleider, de heer Vermeiren, uitdrukkelijk stelde, hadden wij afgesproken dit debat met open vizier te zullen voeren. We zouden proberen de leden van fracties die niet behoren tot onze gewone meerderheid te overtuigen om met ons mee te stemmen. Maar we zouden dit doen

zonder een koehandel op te zetten. In de pers lees ik daarover de grootst mogelijke tegenstrijdigheden. In dit hele debat, dat nu toch al enkele weken in beslag neemt, zijn er twee ogenblikken geweest waarin we zeer sterk in verleiding zijn gekomen. Ik ontken dat niet. De eerste maal was toen er een voorstel van resolutie werd ingediend dat bepaalde dat de bevoegdheden inzake kiesomschrijvingen en kiesdrempel bijeen zouden worden gebracht. Dat werd onder meer gevraagd door het Vlaams Blok. Wij waren daar een voorstander van. We waren vragende partij om dit aan bod te brengen in het Forum. Maar we hebben dat doelbewust niet goedgekeurd, tegen onze inhoudelijke overtuiging in. We wilden immers dat signaal niet geven. Wat het Vlaams Blok immers wou, is aantonen dat we een prijs wilden betalen voor hun eventuele medewerking.

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer Jos Geysels : Ik ga niet in op uw afweging om dat voorstel niet goed te keuren. Maar u zegt dat u het er mee eens was.

De heer André Denys : Wij waren het daar mee eens.

De heer Jos Geysels : Vandaar mijn vraag, niet zozeer aan uw adres als aan dat van uw politieke familie. Bij het akkoord van april 2002 met betrekking tot de federale hervorming van de verkiezingen bestond er bij de Vlaamse partijen een quasi-consensus om artikel 118, § 2 van de Grondwet voor herziening vatbaar te verklaren. Dat is ook gebeurd. Zo zou men tegemoet kunnen komen aan uw inhoudelijke bekommernis. Zo had men via een stemming in het federale parlement de volledige organisatie naar het Vlaamse niveau kunnen overhevelen. Wat heeft uw politieke familie ervan weerhouden om dat initiatief te nemen in het federale parlement ?

De heer André Denys : Op dat ogenblik waren we politiek niet meer bij machte om op het federale niveau een meerderheid te krijgen om dat te realiseren. Dat geef ik toe. In de federale meerderheid werd afgesproken alle communautaire aangelegenheden en alle kwesties die te maken hebben met de overdracht van bevoegdheden, te behandelen in het forum dat na 13 juni zal worden opgericht. Dat is de reden, en we waren niet bij machte daar iets aan te veranderen.

Inhoudelijk echter, vraagt de VLD dat alles wat te maken heeft met de organisatie van ons eigen parlement, mee wordt overgeheveld naar het Vlaamse

Denys

niveau. Dat is logisch. Deze discussie heeft dat ook aangetoond.

Het tweede moment waarop we in de verleiding kwamen om te marchanderen, was het ogenblik waarop de heer Geysels een ernstige discussie te berde bracht omtrent de kiesdrempels. Hij zei dat het om een drievoudige kiesdrempel ging. Ik wist toen echter nog niet in welke omstandigheden die kiesdrempels zouden gelden. Pas in het wetsontwerp zag ik dat er een onderscheid is gemaakt.

Inderdaad voorziet het wetsontwerp dat op dit ogenblik in de Kamer wordt behandeld, in een onderscheid tussen een provinciale kiesomschrijving, waarbij met één kiesdrempel zou worden gewerkt, en een arrondissementele kiesomschrijving, waarbij er drie kiesdrempels zouden zijn, namelijk 5 percent op provinciaal niveau, 5 percent op het niveau van het arrondissement en het feit dat de restzetels pas in aanmerking kunnen worden genomen als ten minste 66 percent van het kiescijfer wordt gehaald. De heer Geysels had dus gelijk.

Zo'n regeling is een paardenmiddel van het federaal niveau om ons aan te sporen te kiezen voor provinciale kieskringen. Ik spreek me er niet over uit ; ik stel het alleen vast. Ik beperk me tot de kiesdrempel die zou gelden als we hier een tweederde meerderheid zouden hebben voor provinciale kieskringen.

Is zo'n kiesdrempel van 5 percent zo ondemocratisch dat kleine partijen worden uitgesloten ? Naar mijn oordeel is het een aanvaardbare limiet voor iedere partij – ook de kleine partijen – die zichzelf respecteert en die iets wil betekenen in het partijpolitieke landschap. Die drempel verhindert inderdaad kleine splinterpartijen nog zinvol deel te nemen aan verkiezingen. Dat is terecht, want het partijpolitieke landschap is niet gebaat met splinterpartijen, alleen met kleine democratische partijen.

De voorbije weken heb ik alles gelezen wat hierover in de pers is verschenen. Sommigen zeggen dat de VLD Groen! wil opvrijen om te verhinderen dat sp-a op 13 juni de grootste partij zou worden. Zo waren er tal van theorieën. Ik heb ook alle gesprekken van ons partijbureau en onze fractie bijgewoond. Welnu, we willen één kiesdrempel van 5 percent op provinciaal niveau.

Bij de oprichting van de VLD in 1992 was het eveneens de bedoeling de versnippering van het

politieke landschap te verminderen. Als we werken met provinciale kieskringen zonder enige kiesdrempel, dan krijgen we wel zo'n versnipperd politiek landschap. Daar is de democratie niet mee gediend.

Dat waren de twee momenten waarop we open discussieerden en in de verleiding kwamen, in onze zoektocht naar een tweederde meerderheid, af te wijken van wat we eerder in onze fractie hadden vooropgesteld.

De voorzitter : De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik heb inderdaad in mijn betoog naar die thematiek verwezen, maar ik ben er niet uitvoerig op ingegaan omdat het een discussie is op een ander niveau. U nodigt mij echter uit.

Ik fris even het geheugen van een aantal mensen op. De voormalige CVP-voorzitter, de heer Van Hecke, lanceerde in 1994 het voorstel om een kiesdrempel van 5 percent in te voeren. Op dat moment was de heer Verhofstadt VLD-voorzitter. Ik citeer hem uit een krantenartikel : 'kiesdrempels zijn een minder democratische methode'. Gedachten kunnen blijkbaar evolueren. Heeft de heer Van Hecke het idee misschien binnengebracht in de VLD ? Ik laat het antwoord in het midden, maar in elk geval is er de jongste 10 jaar sprake van een evolutie.

Wij zijn hier met 124 vertegenwoordigers. In de Kamer zijn er 80 Vlaamse vertegenwoordigers. Vijf procent ginder is geen vijf procent hier.

De heer André Denys : Mijnheer Van Dijck, ik ken niet alle uitspraken van de heer Van Hecke. Ik heb ook geen behoefte om dieper in te gaan op dit punt. De heer Gabriels zat in 1992 het VLD-congres voor waarbij we diep zijn ingegaan op het systeem van kiesomschrijvingen en -drempels. De heer Van Rompuy noemde mij daarnet niet geloofwaardig omdat ik mij bij een eerdere bespreking van het Vlaams Parlement zou hebben verzet tegen grotere kiesomschrijvingen. Ik heb me toen verzet tegen één regionale kiesomschrijving voor Vlaanderen bij verkiezingen voor het Vlaams Parlement. Uit het congres bleek immers dat we voorstander waren van het Engelse systeem. We hebben daarover ernstig gediscussieerd. Dat systeem is gebaseerd op kleine kiesomschrijvingen gekoppeld aan het principe 'the winner takes it all'. Dat houdt in dat er één verkozene is per kleine kiesomschrijvingen op het niveau van een kanton. Als het systeem wordt toegepast, waarbij de winnaar alles krijgt en

Denys

de verliezer niets, dan ligt de kiesdrempel nog veel hoger. Bij dat systeem zijn er veel meer uitgebrachte stemmen die niet in rekening worden gebracht.

Er moet een keuze worden gemaakt en we moeten consequent blijven. Er werd niet gekozen voor het Engelse systeem. Als er wordt geopteerd voor grotere kiesomschrijvingen en we zijn tegen de versnippering van het partijpolitieke landschap, dan moet navenant worden gehandeld. Ik benadruk nogmaals dat we geen kleine partijen wensen uit te sluiten, maar wel splinterpartijen willen vermijden – want daar heeft niemand baat bij. In het geval van provinciale kieskringen, is een kiesdrempel van 5 percent aanvaardbaar en logisch. Ik herhaal nogmaals dat het niet mijn bedoeling is om het bepaalde partijen moeilijk te maken. Ik ben tegen arrondissementele kieskringen met een drievoudige kiesdrempel, want die drempel is veel te hoog en dus niet aanvaardbaar.

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer Jos Geysels : Mijnheer de voorzitter, mijnheer Denys, ik wil me nu niet uitspreken over wat het beste is : een meerderheidsstelsel of een proportioneel stelsel. Beide stelsels worden gebruikt in westerse democratieën. Ik heb er mijn mening over, maar spreek me nu daarover niet uit. Belangrijk is de keuze die wordt gemaakt tussen de twee stelsels.

Een aantal onderzoekers en wetenschappers wijzen er nu op dat in België en misschien ook in Vlaanderen wordt overgegaan op een mengvorm. Hopelijk geef ik nu een hypothetisch voorbeeld, want zo'n mengvorm met kleine kiesomschrijvingen en hoge kiesdrempels kan leiden tot een de facto meerderheidssysteem. Die mengvorm komt dus neer op een meerderheidstelsel waarbij elementen uit het proportioneel stelsel worden gebruikt, zoals de kiesdrempel. We moeten ons als democraten toch eens afvragen of zo'n combinatie van het ene systeem, met zijn voor- en nadelen, en het andere systeem, ook met zijn voor- en nadelen, wel goed is.

Op een slinkse, bijna technische wijze overgaan op mengvormen, die op termijn leiden tot een twee- of driestromenland, is niet correct. Wie voor het meerderheidsstelsel is, volgt een bepaalde redenering en op basis van die redenering wordt geopteerd voor een techniek. Zo kan bijvoorbeeld worden geopteerd voor heel kleine kiesomschrijvingen vanuit het principe dat de winnaar alles neemt. Op

die manier kan ook een regering rechtstreeks worden gekozen. Wij hebben geen meerderheidsstelsel.

Ik ben bang dat we op weg zijn naar mengvormen met allerlei technische ingrepen. Dat kan ernstige gevolgen hebben. Een onderzoeker van de KU Leuven toonde dat aan. Als democraat moet u daar eens over nadenken.

De heer André Denys : Ik heb daarover nagedacht. Ik heb verschillende kiessystemen met elkaar vergeleken. Ik heb het Hongaarse systeem bestudeerd. Ik ben er ten stelligste van overtuigd dat grotere kieskringen, provinciale in plaats van arrondissementele, om een kiesdrempel van 5 percent vragen.

Voor de Kamer gebruiken we provinciale kieskringen. De burger vindt het daarom normaal en logisch dat hetzelfde geldt voor de gewesten. Als u aan tien Vlamingen vraagt wat ze verkiezen, zullen er acht of zelfs negen antwoorden dat ze voor de twee instellingen een identiek systeem willen.

Mevrouw Dua, ik wil uw partij niet kittelen, maar Groen! heeft in het federaal parlement de provinciale kieskringen met een kiesdrempel van 5 percent goedgekeurd.

Een provinciale kiesomschrijving voor de federale instellingen en een arrondissementele voor het Vlaams Parlement zou de partijen er geleidelijk aan toe aanzetten om hun kopstukken op de provinciale lijsten van de Kamer te zetten. Dat zou heel jammer zijn. De Senaat is eigenlijk van veel minder belang dan het Vlaams Parlement en de Kamer. Toch zitten daar veel kopstukken. Dat komt door die grotere kiesomschrijvingen. (*Opmerkingen*)

Als wij ons beperken tot arrondissementele kieskringen, benadelen we het Vlaams Parlement. Ik zou graag willen dat hier grote politieke namen zetelen. (*Rumoer*)

Mijn partijvoorzitter weet dat ik zijn overstap naar het federaal parlement betreur. Ik vind dat de heer De Gucht een meerwaarde bood. Ik hoop dat hij terugkomt. (*Rumoer*)

De heer Van Rompuy vreest dat grotere kiesomschrijvingen tot meer mediatisering kunnen leiden. Meer show, minder inhoud, vreest u. Ik ben daar ook gevoelig voor. Ik herhaal dat op elke VLD-receptie.

Denys

Mijn wens voor 2004 is dat het politieke debat meer over de inhoud en minder over de vorm gaat, meer over de essentie en minder over de lifestyle, minder over de das van de minister-president en de lange benen van sommige staatssecretarissen, maar meer over de essentie van de politiek. De vraag vandaag is of er de voorbije jaren een evolutie is geweest in de richting van de lifestyle en de show. Dat heeft jammer genoeg niets te maken met de grootte van de kiesomschrijvingen, maar alles met de manier waarop de media omgaan met de politici en de politici met de media.

Een andere bekommernis gaat over de parlementsleden die regionaal hard werken, maar de media niet halen. Tijdens de voorbije verkiezingen heeft in Oost-Vlaanderen de gemiddelde VLD-kiezer 2,4 stemmen uitgebracht op de VLD-lijst. Naast de kopmannen Verhofstadt en De Croo gingen ook stemmen naar lokale politieke figuren. Minder bekende namen hebben meer dan 10.000 stemmen behaald op die lijst. Dat is natuurlijk gebonden aan de mogelijkheid om voor meerdere kandidaten tegelijk te stemmen. In het oude systeem, waarbij maar voor één kandidaat mocht worden gestemd, zou de kandidaat die in de media verschijnt, de bovenhand halen. In het huidige systeem met stemmen voor meerdere kandidaten maken goed ingeplante en hard werkende lokale kandidaten een kans om hun plaats te veroveren.

Wat in Limburg normaal wordt gevonden, is in West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen en Antwerpen niet normaal. Ik heb niets tegen de Limburgers, maar ik vind dat ik als Oost-Vlaming evenveel recht heb op een provinciale reflex. In Oost-Vlaanderen is die reflex veel kleiner dan in Limburg. In Limburg zegt niemand dat het niet werkt. De bezwaren die men daar oppert, gelden alleen voor de anderen. Ik vind dat wat voor Limburg kan, ook voor de andere provincies moet kunnen. Daarom is de VLD vragende partij voor provinciale kieskringen.

We zien met spanning uit naar de stemming. De heer Vermeiren heeft een argument aangebracht voor een uitstel van een week. We moeten toegeven dat de discussie over de kiesdrempels het debat mee heeft bepaald. Het argument van de heer Van den Brande echter, dat we niet kunnen wachten op de beslissing in de Kamer en de Senaat, heeft hem en ons allemaal overtuigd om er vandaag komaf mee te maken. We zullen dit dan ook stemmen zonder te weten hoe de kiesdrempel

eruit zal zien. Dat is de keuze die we hebben gemaakt en die in de commissie was afgesproken.

We moeten ons neerleggen bij wat daar uit de bus komt. Iedereen moet zijn verantwoordelijkheid nemen.

De heer Van Rompuy heeft zonet gesuggereerd om het voorstel van de heer De Croo toe te passen waarbij men geheim mag stemmen. Ik ben daartegen: in de politiek moet iedereen in alle openheid zijn verantwoordelijkheid nemen. Als we de inhoudelijke argumenten bekijken en het dus alleen hebben over de kiesomschrijvingen en niet over de kiesdrempels, dan ben ik ervan overtuigd dat een overgrote meerderheid dit voorstel zou goedkeuren. Ik weet bijvoorbeeld zeer goed wat Groen! denkt over de kiesdrempels. Ik weet ook hoe het Vlaams Blok daarover denkt. Men maakt echter allerlei combinaties. Soms gebeurt dat terecht, maar soms ook onterecht.

We hebben zonet een beslissing genomen. De heer Vermeiren heeft een ander voorstel gedaan dat is verworpen. We stemmen alleen over de kiesomschrijvingen. Iedereen moet zijn verantwoordelijkheid nemen. Wij zijn ervan overtuigd dat inhoudelijke argumenten mensen kunnen overtuigen. In die zin kijken we de stemming van deze namiddag met veel vertrouwen tegemoet. Bij alle afwegingen zal het gezond verstand zegevieren, en het gezond verstand vraagt dat de kiesomschrijvingen in Vlaanderen provinciale kiesomschrijvingen zouden zijn. (*Applaus bij de VLD*)

De voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord.

De heer Filip Dewinter (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, het moet me van het hart dat ik vandaag toch enigszins beschaamd ben Vlaams parlements lid te zijn. Ik heb voor dit parlement gekozen omdat ik van mening was dat het een impuls en zelfs een hefboom zou kunnen zijn in de strijd die mijn partij en ook andere partijen voeren voor meer Vlaamse autonomie, en wat ons betreft, zelfs Vlaamse onafhankelijkheid.

Tot vanmorgen zijn we hier geconfronteerd met een vaudeville, een pingpongspel, een gemarchandeerd over dit voorstel van decreet en de politieke chantage die daarmee gepaard gaat. Gisteravond heeft de minister-president het als een dief in de nacht nodig geacht om zich op een bepaald onhandige manier te mengen in het debat. Nochtans was hiervan gisterenmiddag tijdens een vergadering van het Uitgebreid Bureau nog geen sprake.

Dewinter

Naar aanleiding van het voorstel dat nu voorligt is er een complete chaos ontstaan over de vraag hoe de Vlaamse verkiezingen op 13 juni zullen worden georganiseerd. Al deze zaken doen me besluiten dat ik vandaag niet echt fier ben Vlaams parlements lid te zijn.

In de loop van het debat hebben we vastgesteld dat nogal wat beslissingen die over de kiesmodaliteiten betreffende het Vlaams Parlement moeten worden genomen, niet hier maar op het federale niveau zullen worden genomen. Het schetst perfect de verhouding tussen het federale en Vlaamse niveau. Het is er een van onderdanigheid, een van leenheer tot vazal.

De heer Denys heeft er in de commissie naar verwezen. Onder andere mijn fractie, samen met de N-VA en sommige andere collega's, vroeg om via een resolutie mogelijk te maken dat dit parlement ten minste het signaal zou geven dat we vragende – wat zeg ik : eisende – partij zijn om over het hele pakket aan bevoegdheden omtrent de Vlaamse kieswetgeving te beslissen. Het ging er niet om een prijs te laten betalen voor de steun die we zouden geven aan het voorstel. Dat zelfs op deze modeste, zeer bescheiden, voor de hand liggende, evidente vraag geen positief antwoord kwam, is veelbetekend.

Er werden opmerkingen gemaakt over de nabijheid van de verkiezingen. Het is inderdaad weinig kies, weinig werkelijk, om nu de wetgeving daarover te veranderen.

Hoe dan ook, er ligt een voorstel op tafel en we zullen erover moeten stemmen. Het Vlaams Blok heeft terzake een eigen voorstel, dat aan duidelijkheid niets te wensen overlaat. Ooit was het ook het voorstel van de heer Verhofstadt, van de VLD en van andere fracties in dit halfroond. De voorzitter van het parlement, de heer De Batselier, heeft er zich in het verleden ook positief over uitgesproken. We vragen de vorming van één nationale, één Vlaamse kieskring, met regionale correcties.

Het systeem valt enigszins te vergelijken met het Nederlandse model. Dit model is doorzichtig en duidelijk. Het maakt komaf met het zeer wisselvallige en oneerlijke, grillige spel van de apparentering. Het maakt komaf met het cliëntelisme, waarbij burgemeesters worden ingezet omwille van hun bekendheid om zo toch maar wat stemmen te

halen, los van het programma dat de partij voorstelt, enzovoort.

Duidelijkheid, doorzichtigheid én het feit dat het de Vlaamse natievorming ten goede zou komen, dat lijkt me belangrijk. Eén Vlaamse kieskring zou duidelijk aangeven waar het om gaat. Het gaat om Vlaanderen, het gaat om de Vlamingen. Dat is ook de reden waarom we pleiten voor één Vlaams-nationale, één Vlaamse, nationale kieskring.

Ik ben ontgoocheld over het verloop van het debat van de afgelopen maanden en weken, met als hoogtepunt de vaudeville die we deze morgen hebben meegemaakt. Het Vlaams Blok heeft in deze zaak een sleutelrol gespeeld. Het was bereid constructief mee te werken en mee te denken over de voorstellen die op tafel liggen. We werden op een brute manier afgewezen. Dat gebeurde niet op basis van de inhoud, niet op basis van argumenten maar wel – opnieuw – louter en alleen op basis van het fameuze cordon sanitaire. Opgejaagd door de media en het politiek correcte denken, vinden sommigen het nodig om duidelijk te maken dat er onder geen enkel beding ook maar enige steun kan worden gegeven aan om het even welke verzuchting, eis of argument van het Vlaams Blok.

Dat is in die mate het geval dat het vandaag onduidelijk is of dit voorstel straks wordt goedgekeurd of niet. Minister-president Somers moest gisterenavond zelfs zijn autoriteit en geloofwaardigheid op het spel zetten om een – overigens mislukte – kunstgreep uit te halen. Deze morgen werd holderdebolder, in pure paniek, getracht de zaak uit te stellen. Daarbij werden niet zozeer – wat mij betreft correcte -argumenten gebruikt. Die argumenten hebben wij ook al aangehaald in de commissie. We wijzen er al geruime tijd op dat het absurd is hier een stemming te houden over een onderdeel van de kieshervorming, terwijl in het federaal parlement over allerlei andere zaken nog geen beslissing is genomen. We worden nu geacht als een soort blindeman te tasten in het duister en over dit decreet te stemmen, terwijl we niet weten wat er zal gebeuren met de kiesdrempels, met de opvolgers, met het veelgefluisterde bericht dat er een apparentering zou komen op het niveau van het gewest. Via een dergelijke regeling zouden provinciaal verloren gegane reststemmen toch in rekening kunnen worden gebracht. Dit zou vooral de kleinere partijen – N-VA en Groen! – ten goede komen.

We weten niet wat ons nog te wachten staat. Het argument van de minister-president en de heer Vermeiren klopt ten dele en misschien zelfs helemaal, maar het komt te laat en is daarom niet meer

Dewinter

geloofwaardig. Er is geen compromis gevonden tussen Groen!, VLD en sp.a en tot op het allerlaatste moment wordt het spel bijzonder hard gespeeld. Dat is de reden waarom er voor uitstel is gepleit. Indien het argument van vanmorgen de echte reden was, dan had men het al veel vroeger kunnen gebruiken. Dat had men moeten ingaan op ons pleidooi om alles over te hevelen naar dit parlement en hier te wachten met de stemming tot er duidelijkheid was over de beslissing van het federale parlement.

We worden nu geconfronteerd met een blinde stemming. Leden van de sp.a en VLD, dat hebt u in eerste instantie aan uzelf te danken. Dat hebt u te danken aan het geklungel en gestuntel en de chaos die u de voorbije weken hebt gecreëerd. Kom straks niet huilen wanneer u plat op de buik gaat. Kom niet verontwaardigd doen als het voorstel niet wordt goedgekeurd. U hebt het enkel en alleen aan uzelf te danken.

Het Vlaams Blok is niet naïef. We koppelen wat hier vandaag wordt besproken aan wat in het federale parlement te gebeuren staat. Het gemarchandeer is nog volop aan de gang. Ik geloof bijzonder weinig van de dure eden die de minister-president en andere leden van de meerderheid hebben gezworen dat het federale parlement hierover geen beslissing zal nemen indien er hier geen tweederde meerderheid wordt gevonden. Ik ben ervan overtuigd dat als het voorstel hier niet wordt goedgekeurd, het sowieso naar het federale parlement gaat.

Mijnheer Denys, u schudt van neen. U kunt me echter geen absolute garantie geven dat premier Verhofstadt de hele zaak morgen niet evoceert. Hij zou wel eens kunnen zeggen dat we hier in het “congres van het Davidsfonds” maar moeten aanmodderen, en dat hij het eens vlug zal regelen in het federale parlement. Er is maar één amendement nodig in het voorliggende wetsontwerp en de provinciale kieskringen zijn geregeld in de Kamer. Ik geloof dus niet veel van de beloftes van sp.a en VLD. Uiteindelijk beslissen niet zij, maar gebeurt dat hiernaast op het federale niveau. Dat hebben we de voorbije weken herhaaldelijk gemerkt.

Ik besluit. Het stemgedrag van Groen! en van het Vlaams Blok is essentieel in deze zaak. Ik kan u alleen medelen dat we ons zeer bewust zijn van het feit dat we de sleutel in handen hebben. We zijn van plan u nog even in spanning achter te laten, tot op het ogenblik van de stemming. We zullen een

amendement indienen waarin ons voorstel is verwoord. We zullen met belangstelling het stemgedrag over dit amendement evalueren. We zullen ook met interesse kennis nemen van de standpunten van Groen!. Op basis daarvan zullen we ons definitief stemgedrag bepalen. We zullen dat doen op basis van de inhoud, en alleen op basis daarvan. *(Applaus bij het Vlaams Blok)*

De voorzitter : De heer Tobback heeft het woord.

De heer Bruno Tobback *(Op de tribune)* : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, de sp.a-fractie heeft van bij de aanvang geprobeerd om dit debat te voeren op basis van inhoudelijke argumenten. We zullen dat blijven doen, hoezeer dat dat de heer Van Rompuy ook verveelt. Er zijn principiële en er zijn eerder pragmatische argumenten. Wat het pragmatische betreft, zijn wij ervan overtuigd dat in een land waar veel parlementen zo dicht bij elkaar staan en werken, het waanzin zou zijn om twee verschillende verkiezingssystemen in stand te houden. Hoe dan ook zal het verkiezingssysteem van het Vlaams Parlement worden afgestemd op het systeem dat voor de Kamer van Volksvertegenwoordigers geldt. Dat is niet meer dan logisch : logisch voor de partijen en logisch voor de kiezers. Het kan toch niet dat verkiezing na verkiezing de kiezer opnieuw moet worden uitgelegd hoe het er zal aan toe gaan. Het systeem moet voor iedereen transparant en duidelijk worden.

Laten we daarom het verkiezingssysteem van het Vlaams Parlement afstemmen op het systeem dat voor de Kamer van Volksvertegenwoordigers geldt. Tijdens de vorige verkiezingen is bewezen dat dit systeem werkt. De introductie ervan heeft niet geleid tot de apocalyptische toestanden die de heer Van Rompuy ons hier voorhoudt. Tijdens die verkiezingscampagne heb ik niemand op zijn handen door de Wetstraat zien lopen, afgezien van de heer Tom Dehaene en een collega die dat traject te paard aflegden. Tijdens die verkiezingen zijn dezelfde soort kandidaten opgedoken als bij de verkiezingen daarvoor.

Het betoog van de tegenstanders dat grotere kieskringen de mediatisering in de hand werken, zet de werkelijkheid op zijn kop. Dat standpunt toont aan dat CD&V niet veel heeft begrepen van de maatschappelijke evolutie. Misschien is dat wel uw groot probleem. *(Rumoer op CD&V-banken)*

Ontdoe u van het waanbeeld dat de manier waarop kieskringen worden vastgelegd het stemgedrag van de kiezers beïnvloedt. De heer Decaluwe zou moeten weten dat de mediatisering niet in het parlement is uitgevonden en niet door politici op de

Tobback

sporen is gezet. Dat is een mondiaal fenomeen dat ertoe leidt dat mensen hun mening minder laten vormen door de wijkclub en de mutualiteit, maar meer door externe informatiebronnen die vandaag veel toegankelijker zijn dan vijftig jaar geleden. Samen met u betreur ik dat ten dele. We moeten de hoop opgeven dat we die evolutie kunnen terugschreeven. We hebben die evolutie niet geïnitieerd, en we zullen ze ook niet terugdraaien of kunnen terugdraaien.

Wat we als politici dus moeten doen, is maken dat het politieke systeem en onze manier van werken mee evolueren met de samenleving. In een tijdperk waarin mensen verder kijken dan hun parochie, is het ook logisch dat we de kieskringen groter maken dan de parochie. Mensen die vandaag naar de televisie kijken en het politieke leven wat willen opvolgen, hebben een alternatief voor het vormen van een eigen opinie en doen dat op een andere manier dan vroeger gebeurde op de pensenkermis-sen. Zij kunnen inhoudelijke debatten volgen in de pers, op de televisie of op de radio en in de krant, en laten er, meer dan vroeger het geval was, hun mening door bepalen. Laat ons als politieke partij daaruit een logische consequentie trekken. Ik meen inderdaad dat we daaruit de meest verregaande conclusie moeten trekken, namelijk dat we een grote Vlaamse kieskring moeten nastreven.

Dat heb ik al jaren geleden gezegd, lang voor het Vlaams Blok eraan dacht. De enige reden waarom ik het vandaag niet doe, heb ik bij het begin van mijn toespraak toegelicht. Ik heb gesteld dat de Kamer en het Vlaams Parlement op een gelijke basis moeten worden verkozen om een duidelijk signaal aan de kiezer te geven. Als ik consequent blijf met mijn partij en met wat in de Kamer een jaar geleden is goedgekeurd, kom ik uit op provinciale kieskringen met een kiesdrempel van 5 procent.

De heer Joris Van Hauthem : Waarom is dat dan vorig jaar in het federaal parlement niet in één beweging gebeurd en werd niet meteen de kiesher-vorming voor het Vlaams Parlement geregeld ? Zeggen dat u niet in het federaal parlement zetelt, is geen argument. Ik stel u de vraag.

De heer Bruno Tobback : Ik noteer met genoegen dat u er een jaar geleden geen bezwaar tegen zou hebben gehad, mocht de Kamer dit meteen voor het Vlaams Parlement hebben geregeld.

De heer Joris Van Hauthem : U draait rond de pot. Ik stel u gewoon de vraag. Als u het toch belangrijk vindt dat beide verkiezingen op dezelfde manier gebeuren, vraag ik u waarom het vorig jaar niet in een beweging gebeurd is.

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer Jos Geysels : Ik heb mij daarstraks mis-schien verkeerd uitgedrukt. Een van de redenen waarom dat niet in één beweging kon worden goedgekeurd, was omwille van artikel 118, § 2 van de Grondwet. Om die reden werd overeengeko-men om artikel 118, § 2 voor herziening vatbaar te verklaren en via de federale beweging, waarin ook partijen en fracties zetelen die daarvoor verant-woordelijkheid dragen, het hele pakket naar het Vlaams Parlement over te maken. Dat maakt mij argwanend, om niet te zeggen kwaad. Dat zou een perfecte uitvoering van het toenmalige akkoord zijn geweest.

De heer Bruno Tobback : Ik heb al gezegd bij de bespreking van de resolutie van de heer Van Dijck dat ik er absoluut niet tegen zou zijn om het hele pakket over te hevelen. Ik heb vanaf de eerste dag gezegd dat de realiteit nu eenmaal zo is dat het niet is gebeurd en dat ik er voorstander van ben om in dit parlement gebruik te maken van onze eigen bevoegdheid waarover we vandaag beschikken.

Deze bevoegdheid gaat niet verder dan het bepa-len van onze kieskringen. Ik vind dat dit Vlaams Parlement in staat moet zijn en bevoegd is om te stemmen en te beslissen over zijn kieskringen. Mijn inhoudelijk standpunt is dat ik voorstander ben van provinciale kieskringen in het Vlaams Parle-ment om de redenen die ik heb genoemd.

In het Vlaams Parlement moet die beslissing met een tweederde meerderheid worden genomen. Op zichzelf is dit eigenlijk een aberratie. In de Kamer van Volksvertegenwoordigers is die tweederde meerderheid niet vereist om de kieskringen vast te leggen.

Deze meerderheidsvereiste heeft tot allerlei discus-sies, speculaties en spelletjes geleid. De heer De-winter heeft zich hierbij een zeer enthousiast speler getoond. Ik zou hem en alle andere aanwezigen evenwel willen zeggen dat we hierover straks zul-len stemmen. Bepaalde mensen proberen de on-duidelijkheid door middel van filosofieën, theo-rieën en strategieën in stand te houden. Voor mij en voor mijn fractie is de zaak nochtans zeer een-voudig. Straks zullen we erover stemmen. Mijn fractie zal voor stemmen. Andere fracties die voor

Tobback

willen stemmen, mogen dat gerust doen. Fracties die tegen het voorstel van bijzonder decreet zijn, moeten dan maar tegen stemmen. We hoeven hier helemaal geen spelletjes te spelen. Om 16.00 uur zal het op een eenvoudige en duidelijke telling van de uitgebrachte stemmen neerkomen. Iedereen zal het stemgedrag van mijn fractie zelf kunnen vaststellen. (*Applaus bij de sp.a, de VLD en Spirit*)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Dames en heren, hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor deze voormiddag.

Wij komen om 14.15 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 12.56 uur.*
